

УДК 338.124.4:336.14(477)

ASSESSMENT OF DAMAGES AND CERTAIN ASPECTS OF FINANCIAL SUPPORT FOR THE POST-WAR RECONSTRUCTION OF UKRAINE

ОЦІНКА ЗБИТКІВ ТА ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Mashoshyna T.V./Машошина Т.В.*s.e.s. as, prof./ к.е.н., доц*

ORCID: 0000-0002-0320-3159

Ivchenko A.S./Івченко А.С.*master/magіstr*

UkrainianStateUniversityofRailwayTransport,

Kharkiv,Feuerbacha 7, 65001

Український державний університет залізничного транспорту

Харків, Феєрбаха 7,65001

Анотація. В статті досліджено питання фінансового забезпечення повоєнної відбудови України. Масштабна збройна агресія Російської Федерації завдала Україні колосальних прямих та непрямих збитків, за останніми оцінками, загальні потреби на відновлення яких перевищують \$524 млрд дол США. Це ставить перед державою безпрецедентний виклик фінансового забезпечення відбудови та структурної модернізації економіки, що вимагає впровадження інноваційних управлінських рішень та інтеграції передового світового досвіду. Проаналізовано теоретичні підходи до сутності категорії «фінансове забезпечення». Проведено оцінку фактичного стану завданих збитків (житловий фонд, транспорт, енергетика), що є основою для визначення пріоритетів фінансової політики.

Ключові слова: фінансове забезпечення, повоєнна відбудова, прямі збитки, масштаби руйнувань

Вступ.

Повномасштабне вторгнення 2022 року призвело до безпрецедентних руйнувань української економіки та інфраструктури. Проблема фінансового забезпечення повоєнної відбудови набуває стратегічного значення для забезпечення економічної стійкості та інтеграції країни в європейський простір.

Загальні збитки, за оновленими даними Світового банку (RDNA4, 2025 р.), перевищують 524 млрд дол США. Війна завжди призводить до значного зниження економічного розвитку країни та втрат майнового і соціального потенціалу населення. Одним із головних завдань є фінансове забезпечення повоєнної відбудови України, яке є складним і тривалим процесом.

Основна частина.

Фінансове забезпечення повоєнної відбудови є центральним елементом

державної політики, спрямованої на стале відновлення в умовах посткризової трансформації. У сучасній науковій літературі ця категорія визначається як комплекс методів, форм, інструментів і механізмів для мобілізації, розподілу та ефективного застосування фінансових ресурсів, що відповідають стратегічним завданням держави [1].

Фінансове забезпечення процесів повоєнної відбудови є одним із найважливіших напрямів економічної політики держави, що визначає не лише темпи відновлення зруйнованої інфраструктури, а й потенціал довгострокового розвитку країни. У сучасних умовах фінансове забезпечення розглядається як системна категорія, що об'єднує сукупність джерел формування фінансових ресурсів, інструментів їх мобілізації та механізмів ефективного використання з метою забезпечення стійкого економічного відновлення.

Система фінансового забезпечення відбудови включає комплекс організаційних, правових і фінансово-економічних відносин, спрямованих на залучення, розподіл і контроль використання коштів. Її ефективність безпосередньо залежить від раціональної класифікації джерел фінансування та застосування відповідних фінансових інструментів, що враховують специфіку післявоєнної економіки, обмеженість бюджетних ресурсів і потребу у швидкому відновленні ключових секторів [2].

З початку повномасштабного вторгнення сукупні прямі задокументовані збитки, завдані нерухомому майну, інфраструктурним об'єктам, транспортним засобам та товарно-матеріальним запасам, сягнули майже 170 млрд дол США, що на 12,6 млрд дол США більше, ніж на початок 2024 року. Найбільша частка втрат припадає на житловий фонд -60,0 млрд дол та транспортну інфраструктуру -38,5 млрд дол, далі йдуть енергетика 14,6 млрд дол, промисловість, сфера послуг і будівництво 14,4 млрд дол, аграрний сектор та земельні ресурси 10,3 млрд дол, а також об'єкти громадського сектору освіта, охорона здоров'я, культура, спорт, адміністративні будівлі тощо - близько 16,3 млрд дол США. Представимо дані в таблиці 1 [3].

Таблиця 1 – Оцінка сукупних прямих збитків, завданих інфраструктурі України, станом на листопад 2024 року

Тип майна	Оцінка прямих втрат, млрд. дол	Частка, %	Попередня оцінка, млрд. дол	Динаміка, %
1	2	3	4	5
Житлові будинки	60,0	35,3	58,9	1,9
Інфраструктура	38,5	22,7	36,8	4,6
Енергетика	14,6	8,6	10,0	46,0
Активи підприємств, промисловість	14,4	8,5	13,1	9,9
АПК та земельні ресурси	10,3	6,1	10,3	0,0
Освіта	7,3	4,3	6,8	8,8
Лісовий фонд	4,5	2,7	4,5	0,0
Охорона здоров'я	4,3	2,5	3,1	32,3
Культура, туризм, спорт	4,0	2,3	3,1	29,0
ЖКГ	3,5	2,0	3,5	0,0
Транспортні засоби	3,5	2,0	3,1	12,9
Торівля	2,8	1,7	2,6	7,7
Цифрова інфраструктура	1,2	0,7	0,5	140,0
Адміністративні будівлі	0,8	0,4	0,5	60,0
Соціальна сфера	0,2	0,1	0,2	0,0
Фінансовий сектор	0,04	0,01	0,04	0,0
Всього	169,9	100	157,2	8,0

Так, збитки в житловому фонді залишаються найбільшими і сягають 60,0 млрд дол США. За рік цей показник зріс на 1,1 млрд дол, або на 1,9 %, при цьому пошкоджено або повністю зруйновано понад 210 тисяч житлових будинків, багатоквартирних будинків та гуртожитків. Другим за обсягом втрат є сектор транспортної інфраструктури -38,5 млрд дол США, а саме зростання на 1,7 млрд дол або на 4,6 %. Найбільше зростання прямих збитків зафіксовано в енергетичному секторі - 14,6 млрд дол США, тобто зростання на 4,6 млрд дол або на 46,0 %, що пов'язано з масованими ракетними атаками на об'єкти генерації, передачі та розподілу електроенергії протягом 2024 року. Значне збільшення втрат спостерігається також у цифровій інфраструктурі на 140 %, до 1,2 млрд дол США, адміністративних будівлях на 60 %, охороні здоров'я на 32,3 %, до 4,3 млрд дол та секторі культури, туризму й спорту на 29 %, до 4,0 млрд дол. Водночас у секторах, що зазнали найбільших руйнувань ще у 2022–2023 роках (АПК та земельні ресурси -10,3 млрд дол, лісовий фонд 4,5 млрд дол, житлово-комунальне господарство - 3,5 млрд дол США.

Таким чином, дані таблиці 1 підтверджують продовження цілеспрямованого знищення критичної інфраструктури у 2024 році, особливо енергетичної та цифрової та підкреслюють необхідність першочергового спрямування фінансових ресурсів на відновлення житлового фонду (35,3 %), транспортної (22,7 %) та енергетичної (8,6 %) інфраструктури, на які разом припадає майже дві третини всіх прямих збитків країни. Для наочності наведемо аналіз кожного сектору з ключовими показниками та кількістю руйнувань (таблиця 2).

**Таблиця 2 – Прямі збитки соціального сектору
(листопад 2024 р., млрд дол США)**

Тип майна	Оцінка прямих втрат, млрд дол	Частка, %	Попередня оцінка, млрд дол	Динаміка, %	Кількість пошкоджених/зруйнованих об'єктів
Житловий фонд	60,0	35,3	58,9	+1,9	236 тис. будівель
Адміністративні будівлі	0,8	0,4	0,5	+60,0	833 будівель
Охорона здоров'я	4,3	2,5	3,1	+32,3	1554 заклади (515 лікарень)
Освіта та наука	7,3	4,3	6,8	+8,8	~4тис. закладів (1,5 тис. шкіл)
Соціальний захист	0,2	0,1	0,2	0,0	160 об'єктів (48 центрів)
Культура, спорт, туризм	4,0	2,3	3,1	+29,0	3921 культурних + 343 спортивних
Всього	76,6	45,1	72,6	+5,5	>300 тис.

Як свідчать дані таблиці, соціальний сектор є найбільш ураженим, з часткою 45,1 % загальних збитків, а саме 76,6 млрд дол США, що відображає систематичні атаки на цивільну інфраструктуру. Житловий фонд становить 35,3 % усіх втрат - 60,0 млрд дол США, з пошкодженням або руйнуванням понад 236 тис. будівель, що становить 90 млн кв. м площі або 9 % від загального фонду. Зростання за 2024 рік склало 1,9 %, що свідчить про стабілізацію руйнувань у цьому сегменті, але потребує термінового фінансування на 84 млрд дол США для відновлення (RDNA4). Дані по освіті - 7,3 млрд дол США, охоплює біля 4 тис. закладів, з них 1,5 тис. шкіл, охорона здоров'я - 4,3 млрд дол США, а саме 1554 заклади, з них 515 лікарень. Культура, спорт та туризм - 4,0 млрд дол США,

включають 3921 культурних об'єктів та 343 спортивні споруди. Адміністративні будівлі-0,8 млрд дол США, а це 883 об'єктів, соціальна сфера -0,2 млрд дол США або 160 центрів.

Щодо продуктивного сектору, то він постраждав від руйнувань підприємств та ланцюгів постачань, з фокусом на промисловість - 14,4 млрд дол США та торгівлю 2,8 млрд дол США. Зруйновано приблизно 500 великих/середніх підприємств, включаючи 92 великих і 348 державних. Агропромисловий комплекс зазнав втрат на 10,3 млрд дол США, з пошкодженням 323 одиниць техніки та 11,4 млн т зерносховищ; лісовий фонд – 4,5 млрд дол США, що становить 83 млн куб. м деревини. Торгівля: 2,9 тис. торговельних точок та 9 центрів. Фінансовий сектор – мінімальні втрати і складають 0,04 млрд дол США. Узагальнені дані прямих збитків продуктивного сектору представимо в таблиці 3.

Таблиця 3 – Прямі збитки продуктивного сектору (листопад 2024 р., млрд дол США)

Тип майна	Оцінка прямих втрат, млрд дол	Частка, %	Попередня оцінка, млрд дол	Динаміка, %	Кількість пошкоджених/зруйнованих об'єктів
Промисловість, будівництво, послуги	14,4	8,5	13,1	+9,9	приблизно 500 підприємств (92 великих)
Роздрібна торгівля	2,8	1,7	2,6	+7,7	2,9 тис. точок + 9 центрів
Сільське господарство (АПК)	5,8	3,4	5,8	0,0	323 од. техніки, 11,4 млн т сховищ
Лісовий фонд	4,5	2,7	4,5	0,0	83 млн куб. м деревини
Фінансовий сектор	0,04	0,01	0,04	0,0	\$21 млн банківського майна
Всього	27,54	16,2	25,94	+6,2	>3,7 тис.

Аналіз даних щодо інфраструктури свідчить, що цей сектор є третім за втратами, а саме 38,5 млрд дол США у транспорті, з ескалацією в енергетиці на 46 %. Щодо транспорту, то це 25 тис. км доріг, 344 мости; залізниці – 4,5 млрд дол США. Енергетика 14,6 млрд дол США, 93 % зростання руйнувань та \$12,1 млрд що стосується електроенергетики. Житлово-комунальне господарство: 3,5 млрд дол США (каналізаційні мережі). Цифрова інфраструктура -1,2 млрд дол США, а це +140 %, приблизно 1000 операторів (таблиця 4).

**Таблиця 4 – Прямі збитки інфраструктурного сектору
(листопад 2024 р., млрд дол США)**

Тип майна	Оцінка прямих втрат, млрд. дол	Частка, %	Попередня оцінка, млрд. дол	Динаміка, %	Кількість пошкоджених/зруйнованих об'єктів
Транспортна інфраструктура	38,5	22,7	36,8	+4,6	25 тис. км доріг, 344 мости
Енергетика	14,6	8,6	10,0	+46,0	\$12,1 млрд електроенергетики
Житлово-комунальне господарство	3,5	2,0	3,5	0,0	\$1,03 млрд очисних споруд
Цифрова інфраструктура	1,2	0,7	0,5	+140,0	~1000 операторів, базові станції
Транспортні засоби	3,5	2,0	3,1	+12,9	260 тис. автомобілів + літак «Мрія»
Всього	65,66	38,7	53,9	+21,8	>26 тис. км + тисячі об'єктів

Таким чином, інфраструктурний сектор, на який припадає майже 39 % усіх прямих збитків і складає 65,7 млрд дол США, демонструє найвищу динаміку зростання у 2024 році +21,8 %, насамперед за рахунок енергетики та цифрової інфраструктури, що стали головними цілями атак агресора. Для повнішого розуміння масштабів та тенденцій руйнувань розглянемо динаміку прямих збитків за всіма секторами економіки України на протязі 2022–2024 років, що дозволяє не лише оцінити абсолютні та відносні зміни, а й виявити стійкі пріоритети для фінансового забезпечення відновлення (таблиця 5).

За період з кінця 2022 р. до листопада 2024 р. прямі задокументовані збитки економіці України зросли з 137,8 до 169,9 млрд дол США. У 2024 році збитки зросли на 18,7 млрд дол, або на 12,4 %. Слід відмітити, житловий фонд та транспортна інфраструктура разом формують майже 58 % усіх втрат, зберігаючи лідерство за абсолютною величиною. Найвищі темпи зростання у 2024 р. показали цифрова інфраструктура +140 %, енергетика +65,9 %, культура/туризм/спорт +66,7 %, охорона здоров'я +48,3 % та адміністративні будівлі +60 %, що свідчить зміщення акцентів агресора на критичні та соціально значущі об'єкти. Водночас в секторах, які зазнали найбільших руйнувань раніше, таких як агропромисловий комплекс, лісовий фонд, житлово-комунальне господарство, у 2024 р. практично не збільшилися обсяги збитків.

Таблиця 5 – Динаміка прямих збитків за всіма секторами економіки України за 2022-2024 рр., млрд дол США

Тип майна	Роки			Абсолютне відхилення 2023/2022	Темп росту 2023/2022	Абсолютне відхилення 2024/2023	Темп росту 2024/2023
	2022	2023	2024				
1	2	3	4	6	7		
Житлові будинки	54,0	55,9	60,0	+1,9	+3,52	+4,1	+7,33
Інфраструктура	35,6	36,6	38,5	+1,0	+2,81	+1,9	+5,19
Енергетика	6,8	8,8	14,6	+2,0	+29,41	+5,8	+65,91
Активи підприємств, промисловість	13,0	11,4	14,4	-1,6	-12,31	+3,0	+26,32
АПК та земельні ресурси	6,6	8,7	10,3	+2,1	+31,83	+1,6	+18,39
Освіта	8,6	10,1	7,3	+1,5	+17,44	-2,8	-27,72
Лісовий фонд		4,5	4,5	+4,5	–	0,0	0,00
Охорона здоров'я	1,7	2,9	4,3	+1,2	+70,59	+1,4	+48,28
Культура, туризм, спорт	2,2	2,4	4,0	+0,2	+9,09	+1,6	+66,67
ЖКГ	2,3	2,7	3,5	+0,4	+17,39	+0,8	+29,63
Транспортні засоби	2,9	3,1	3,5	+0,2	+6,90	+0,4	+12,90
Торгівля	2,4	2,6	2,8	+0,2	+8,33	+0,2	+7,89
Цифрова інфраструктура	0,6	0,5	1,2	-0,1	-16,67	+0,7	+140,00
Адміністративні будівлі	0,8	0,5	0,8	-0,3	-37,50	+0,3	+60,00
Соціальна сфера	0,2	0,2	0,2	0,0	0,00	0,0	0,00
Фінансовий сектор	0,1	0,04	0,04	-0,06	-60,00	0,0	0,00
Всього	137,8	151,2	169,9				

Висновки.

Проведене дослідження дозволило оцінити прямі збитки економіці України за 2022–2024 роки. З'ясовано, що житловий фонд та транспортна інфраструктура становлять майже 58 % усіх втрат, а у 2024 році найшвидше збільшувався розмір збитків в енергетиці, цифровій інфраструктурі та культурі/спорті. Отже, першочерговими пріоритетами фінансового забезпечення відновлення залишаються житло, транспорт та енергетика – на них припадає понад дві третини накопичених прямих втрат і саме вони визначають подальшу економічну стійкість країни. Наявна система фінансування залишається надмірно залежною від зовнішньої допомоги та боргових ресурсів, що створює ризики для макроекономічної стабільності. Для подолання цих проблем необхідне посилення координації донорів, розширення інноваційних

інструментів залучення приватного капіталу та впровадження ефективних механізмів де-ризикування інвестицій. Подальший розвиток фінансової архітектури відновлення дозволить не лише компенсувати завдані втрати, а й перетворити процес відбудови на потужний імпульс інноваційної трансформації економіки та прискорення європейської інтеграції України.

Література:

1. Акімов О. О. Поствоєнна економіка України: інноваційно-інвестиційний проєкт розвитку. URL: https://www.researchgate.net/publication/367640980_Post-war_Economy_of_Ukraine_Innovation_and_Investment_Development_Project
2. The role of public finance in Ukraine's recovery and reconstruction URL: <https://jeej.wunu.edu.ua/index.php/enjee/article/view/1822>
3. Kyiv School of Economics. Звіт про прямі збитки інфраструктури від руйнувань внаслідок військової агресії росії проти України станом на листопад 2024 року. Листопад 2024. URL: <https://skilky-skilky.info/wp-content/uploads/2025/02/Zvit-pro-priami-zbytky-infrastruktury-vid-ruynuvan-vnaslidok-viyskovo-ahresii-rosii-prot-y-ukrainy-standom-na-lystopad-2024-roku.pdf>

Referens:

1. Akimov O. O. Post-war Economy of Ukraine: Innovation and Investment Development Project. URL: https://www.researchgate.net/publication/367640980_Post-war_Economy_of_Ukraine_Innovation_and_Investment_Development_Project
2. The role of public finance in Ukraine's recovery and reconstruction URL: <https://jeej.wunu.edu.ua/index.php/enjee/article/view/1822>
3. Kyiv School of Economics. Report on direct infrastructure damage from destruction as a result of Russia's military aggression against Ukraine as of November 2024. November 2024. URL: <https://skilky-skilky.info/wp-content/uploads/2025/02/Zvit-pro-priami-zbytky-infrastruktury-vid-ruynuvan-vnaslidok-viyskovo-ahresii-rosii-prot-y-ukrainy-standom-na-lystopad-2024-roku.pdf>

Abstract. *The article examines issues related to the financial support of Ukraine's post-war reconstruction. Large-scale armed aggression by the Russian Federation has inflicted colossal direct and indirect losses on Ukraine; according to the latest estimates, total recovery needs exceed USD 524 billion. This poses an unprecedented challenge for the state in terms of financing reconstruction and structural modernization of the economy, which requires the implementation of innovative governance solutions and the integration of advanced global experience. Theoretical approaches to the essence of the category "financial support" are analyzed. An assessment of the actual state of damage incurred (housing stock, transport, and energy sectors) is conducted, which serves as a basis for determining the priorities of financial policy.*

Keywords: *financial support, post-war reconstruction, direct losses, scale of destruction.*